

Help de onderkant aan het werk

Schaf bureaucratische belastingen en premies voor laagproductieve mensen af en help ze zodoende weer aan het werk, betogen **Thomas Colignatus e.a.**

De kredietcrisis begint zijn gevolgen voor de rest van de economie te tonen, met terugvallende vraag, voorzichtigheid bij overheden die hun begrotingen opstellen en reeds toenemende werkloosheid. Maar, zoals het Chinese spreekwoord zegt, iedere crisis is ook een kans. Een crisis geeft energie voor nieuwe ideeën.

Laten we van deze gelegenheid gebruik maken door een structuurfout in onze economie aan te pakken, namelijk de hoge loonkosten bij het minimumloon. Laagproductieve arbeid is door die kosten verdwenen van de arbeidsmarkt, ten nadele van mensen die daarvan afhankelijk zijn en die nu lage uitkeringen krijgen. Juist nu moeten we ervoor zorgen dat de werkgelegenheid toeneemt voor mensen die alleen maar laagproductieve arbeid kunnen verrichten. Nederland verkiest voor iedereen inkomensmatiging boven werkloosheid, maar laten we juist

nu ook letten op de onderkant van de arbeidsmarkt.

Tussen 1950 en 1970 bestond er in vrijwel de gehele westerse wereld volledige werkgelegenheid. Een groot verschil tussen deze eerste twintig jaar na de oorlog en de periode na 1970 is de hoogte van het minimumloon. Rond 1950 was er geen minimumloon, maar hoefde iemand die een inkomen verdiende rond het bestaansminimum geen belasting te betalen. Ook bestonden er in die tijd weinig premies. De werkgever had lage loonkosten, de werknemer had het inkomen dat minimaal benodigd is voor een fatsoenlijk bestaan.

Sindsdien is een steeds hoger bruto minimumloon nodig om nog voldoende netto inkomen over te houden. Dat komt doordat het bestaansminimum is toegenomen met de algehele welvaart, terwijl de belastingvrijstelling alleen maar met de inflatie is gestegen. Door deze verschillende indexatie is het loongebouw uit zijn verband getrokken. Ook zijn er sinds 1950 allerlei premies ingevoerd die geen heffingvrije voet kennen. De groei van deze lasten is een sluipend proces geweest. De veel te hoge loonkosten op minimumloonniveau zijn een clusterbom op de arbeidsmarkt. En de kosten van de uitkeringen drijven, via steeds hogere premies, alle loonkosten omhoog.

Gemeentewerkers in het centrum van Maastricht. Foto Marcel van den Bergh / de Volkskrant

Hoewel de arbeidsmarkt de afgelopen jaren is verbeterd, blijven de problemen aan de onderkant van de arbeidsmarkt voortduren. Nog steeds zijn 465.000 mensen werkloos of zitten in de bijstand.

Bij het minimumloon van netto 14.182 euro wordt nu 7.395 euro aan lasten in rekening gebracht. Het kost de werkgever 21.577 euro om zo iemand in dienst te nemen. Tussen 14.182 en 21.577 euro zijn allerlei banen denkbaar, waarbij mensen zelfstandig in het eigen levensonderhoud zouden kunnen

voorzien, maar helaas hebben zij niet de productiviteit om ook de bijkomende lasten te compenseren. Hierdoor worden zij werkloos en afhankelijk van een uitkering.

Tegelijk geldt dat mensen die zodoende werkloos zijn, geen belastingen en premies betalen. Iemand in de bijstand betaalt zogenaamd belasting, maar dit wordt direct weer ingehouden en per saldo betaalt men niets. Wie vanuit werkloosheid zou willen gaan werken, moet zogenaamd belastingen en premies gaan betalen, maar dit

geldt niet binnen, want hij komt niet aan het werk. Die zogenaamde belastingen en premies kunnen dus kosteloos afgeschafte worden. Dat kan binnen een jaar gebeuren. Daarmee kunnen veel mensen tegen veel lagere kosten aan de slag en zonder dat ze er neto op achteruitgaan.

Een grote groep mensen staat nu langs de kant omdat zij niet de productiviteit hebben om de loonkosten te dekken. Die kosten ontstaan niet in de markt, maar in de bureaucratie rond die markt. Laat

de overheid zich inzetten op het verwijderen van zulke averechtse invloeden op de vraag naar arbeid. Voor de bestrijding van de komende recessie zullen enkele anticyclische middelen nodig zijn. Maar met dit gevoel van urgentie kunnen ook structuurfouten als deze aangepakt worden.

Thomas Colignatus is econometrist te Scheveningen; **Hans Droppert** is zelfstandig arbeidsmarktadviseur te Helmond; **Tof Thissen** is Eerste Kamerlid voor GroenLinks.

Commentaar Drijf rookverbod horeca niet nodeloos op de spits

Ooit werd roken geassocieerd met gezelligheid en ontspanning. De huidige controverse over de ontduiking van het rookverbod in de horeca doet eerder vermoeden dat roken een misdrijf is waartegen niet hard genoeg kan worden opgetreden. In een brief aan de Tweede Kamer laat minister Klink van Volksgezondheid er geen misverstand over bestaan dat het kabinet niet met zich laat spotten, ook niet nu steeds meer kleine kroegbazen besluiten de asbak weer op de toog te zetten. 'In dit land dienen wetten nageleefd te worden en dat geldt voor iedereen.'

De bewindsman weet zich in zijn ferme aanpak gesteund door de regeringspartijen. Het zal hem gisteren ongetwijfeld hebben gesterkt in zijn weigering de horecaondernemers tegemoet te komen. Het betekent niet dat de asbakken nu weer van tafel worden gehaald. In het zicht van een dreigend faillissement kan het caféhouders ook verleiden het op een confrontatie te laten aankomen.

Is het probleem al deze ophef waard? Over de schadelijkheid van roken is geen discussie mogelijk. Dat ligt anders voor de vraag hoe ver de overheid mag gaan in het bestrijden van ongezond gedrag. Ter verdediging van het rookverbod in de horeca kan worden aangevoerd dat de wet in de eerste plaats is gericht op de bescherming van het personeel. Bedienend personeel in de horeca staat, of men zelf nu wel of niet rookt, ongevraagd bloot aan de rook van anderen. Dat roken en cafébezoek onlosmakelijk met elkaar zouden zijn verbonden, doet weinig af aan hun recht op een rookvrije werkplek. Dat de wet ook het roken door de klant ontmoedigt, is meegenomen.

In het geval van de protesterende caféhouders dreigt de wet echter zijn doel voorbij te schieten. Bezoekers van kleine cafés, die niet de mogelijkheid hebben een aparte rokersruimte in te richten, blijken niet gediend van de wijze waarop de overheid hen van hun slechte gewoonte wil afhelpen en blijven weg. De kroegbaas zelf is vaak het enige personeelslid en staat liever in de rook van zijn klanten dan in een lege zaak.

Het is nog altijd onduidelijk hoeveel cafés daadwerkelijk door het rookverbod in hun voortbestaan worden bedreigd. Het laat onverlet dat een pragmatische benadering de voorkeur verdient. Het argument van de concurrentievervalsing werkt hier naar twee kanten. Het is begrijpelijk dat caféhouders die zich wel aan het rookverbod houden, zich benadeeld voelen als bij de buurman wel mag worden gerookt. Daar staat tegenover dat cafés die te klein zijn voor een aparte rokersruimte, bij voorbaat in het nadeel zijn van grotere horecagelegenheden die die mogelijkheid wel hebben.

Het is te prijzen dat regering en parlement niet voor het eerste het beste protest van een belangengroep buigen. Het gezag en de geloofwaardigheid van de overheid zijn gediend met een consequente handhaving van wetten en regels. Het ontslaat de politiek niet van de plicht zich af te vragen of de inspanningen daartoe in verhouding staan tot het doel dat wordt nagestreefd. Anders gezegd: wat is erop tegen het Spaanse voorbeeld te volgen en een caféhouder

Europa is helemaal niet superieur aan VS

Hans Labohm moet tot zijn spijt constateren dat **Wouter Bos** in de crisis een ideale gelagerheid

kanse bankwezen een belangrijke rol gespeeld in de crisis. Maar gemakshalve gaat de minister voorbij aan de onmiddellijke aanleiding en de dienerlijke oor-

Maar de directe aanleiding voor de kredietcrisis vormde toch het bankroet van twee grote Amerikaanse hypotheekbanken, Fanny Mae en Freddie Mac. Deze zijn

stantie de banken, het was een grootschalige overheidsinterventie in de economie - de wet uit 1977 - die tot de crisis heeft geleid. Hoe prijzenswaardig de intentie van

tien jaar tijd zou dienen te ontwikkelen tot de meest concurrerende en dynamische kenniseconomie ter wereld, met een duurzame groei van 3 procent per jaar met

CO₂ te maken, want die groeide rustig door.

Wouter Bos kritiseert de handel in leningen en hij vergelijkt deze met de tulpenhandel in de 17de